

BOHDAN ZADURA

Węgierskie lato

PRZEKŁADY Z POETÓW
WĘGIERSKICH

BOHDAN ZADURA

Węgierskie lato

PRZEKŁADY Z POETÓW
WĘGIERSKICH

BIURO LITERACKIE ♦ WROCŁAW 2010

MIHÁLY BABITS

Modlitwa Jonasza

Niewierne już mi moje słowa są
lub ja się stałem jako rzeka, co
rozlana nie wie, gdzie brzeg znaleźć znów,
i tak swych próżnych dźwigam brzemień słów
jak nurt, co błędząc, niesie tu i tam
zerwane groble i fragmenty tam.
Oby Pan memu potokowi tak
znów dał koryto, aby pewny szlak
niósł mnie ku morzu, by na szczytach mych
wierszy stał przezeń odmierzony rym
i aby była z wszystkich moich ksiąg
ta święta Biblia poetyką mą.
Ja, com jak Jonasz się kiedyś ukrywał,
jak Jonasz w Rybie, com potem przebywał
w ciemnościach żywych i głuchych, nie dnie
trzy, a miesiące, lata, wieki, obym
zanim odwieczny mnie spotka Wieloryb,
nim w szczękach zginę Wieloryba tego
na wieki wieków, a bardziej ślepego,
głos dawny znalazł i słowa swe składał
w bezbłędny szereg, jak on podpowiada,
bym mówić śmiało mógł z mej krtani chorej
i by nie zbrakło mi sił przed wieczorem
lub pokąd moce Nieba i Niniwy
pozwolą mówić i być pośród żywych.

LÓRINC SZABÓ

Spokojny cud

Wiem, że nic, nic nas ze sobą nie łączy,
głupiutkie świerszcze wśród traw mieszkające,
wieczorem jednak radość we mnie wzbiera,
kiedy pomyślę, gdy okno otwieram,
że moi mali przyjaciele chcecie
szepnąć w zachwycie: pięknie jest na świecie –
i tak jak łąka, która pocieszenie
w mój pokój wnosi z wonnym swoim tchnieniem
i siano ciepłe z powiewu przybojem,
księżycy żagiew, gwiazdnych isker roje,
tak i wy teraz rozśpiewanej duszy
swej pozdrowieniem pragniecie mnie wzruszyć,
budując z dźwięków, muzyką łagodną
swą wznosząc wokół posłania mojego,
nad ruinami dnia podnieconego,
to, co radością naszą tak pogodną
bywało niegdyś: cud cichy, spokojną
noc letnią dźwięczną, szczęśliwą, upojną.

JÁNOS PILINSZKY

Pod zimowym niebem

Tamasowi Cholnokyemu

Nad moją głową lodowy
żar gwiazdy przegarniają,
okrutne niebo napiera,
na ścianę mnie rzucając.

I niepewności mi smutek
z sierocych ust wycieka.
Ubranie sobie zaplamie.
To było matki mleko?

Jak kamień jestem, cokolwiek
przyjdzie, byleby przyszło,
posłuszny będę i cichy,
upadnę całkiem nisko.

Nie mogę dłużej się łudzić;
nikt mi nie poda dłoni,
cierpienie żadne nie zbawi,
bóg żaden nie obroni.

Nie może być straszliwszego,
prostszego nic sądzone:
biblijne potwory wolno
ruszają w moją stronę.

PÉTER KÁNTOR

Babcia

Kiedyś odprowadzała mnie do szkoły,
wsiadaliśmy do trolejbusu jak para dzieciaków,
zawsze gdy trolejbus dojeżdżał do ulicy Rottenbillera,
moja babcia chichotała głośno i dumnie:
Zgniły Billy! Ha, ha! Zgniły Billy!
z początku to lubiłem, później chciałem prosić:
nie tak głośno, babciu, nie tak głośno!

Idź do diabła – mamrotała po angielsku,
kiedy przygarbiona i niedowidząca błędziła po ulicy,
zawsze gdy spotykaliśmy się, najpierw wpadaliśmy na siebie,
zanim mnie rozpoznała: A więc to ty, nicponiu!
i uśmiech jak latarnia rozjaśniał jej twarz.

Miała niebieskie oczy, jej okulary miały grube szkła,
miała abonament do opery,
miała olbrzymie stopy i purpurowe pantofle,
była posiadaczką La Fontaine'a i *Targowiska próżności*,
domu, niegdyś, oczywiście, a później
mieszkała w nim tylko jako sublokatorka,
w ubikacji kartka dla uczniów z napisem długopisem
w czterech kolorach i w czterech językach
Ne tirez pas trop fort! – oprócz tego wszystkiego
skarbiec staroci i książek, fałszywe perły,
szkarłatny 24-częściowy chiński porcelanowy serwis do herbaty,
oszlone komody, piękne lustra, grzebienie, Larousse,
i ona sama tak cienka jak wykałaczka
i ona sama tak pojedyncza jak mój palec.

Każdego lata wyjeżdżała do Wiednia,
tam narzekając na Peszt, tu na Wiedeń,
na Trafalgar Square to jest tak – zmyślała,
ależ, babciu! przecież nigdy tam nie byłaś!...
stała na balkonie, wpatrywała się w deszcz:
COTUSIĘWYPRAWIA! – mówiła z pogardą.

Spis treści

ENDRE ADY

ÚJ VERSEK (1906)

Płynę po nowych wodach / Új vizeken járok	7
Na Gare de l'Est / A Gare de l'Est-en	8
Nad Sekwaną / A Szajna partján	10
Stoimy na dzikiej grani / Vad szirttetőn állunk	11
Jastrzębie gody na opadłych liściach / Héja-nász az avaron	12

VÉR ÉS ARANY (1907)

Śpiący pałac pocałunków / Az alvó csók-palota	13
Do Paryża wczoraj przyszła jesień / Párisban járt az ősz	14
Tułaczka po lazurowej krainie / Bolyongás azur-országban	15
Sam na sam z morzem / Egyedül a tengerrel	16
Prahuncwot / Az ősz Kaján	17
Węgierscy Mesjasze / A Magyar Messiások	20
Herkules z przymusu / A Muszáj-Herkules	21
Judasz i Jezus / Júdás és Jézus	22

AZ ILLÉS SZEKERÉN (1908)

Winobranie na górze Atos / Szüret az Athoszhegyen	23
Kochaj mnie, Boże / Szeress engem, Istenem	25
Do wielkiego Wieloryba / A nagy Cethalhoz	26
Marzeniem moim Bóg / Álmom: az Isten	27
Bóg ten nieukojony / Isten, a vigasztalan	28
Moja węgierskość / Az én magyarságom	30
Pałac Rotschildów / A Rothschildék palotája	31
Nigdy wiernie nie kochałem / Hiven sohase szerettem	33
Odchodzę w zmierzch / Én kifelé megyek	34

SZERETNÉM, HA SZERETNÉNEK (1909)

Wyruszyła dziewczyna / Elindult egy leány	35
Bazgranina Morza / A Tenger ákombákoma	37
Czterech-pięciu Węgrów... / Négy-öt Magyar összehajol...	38
Rzucany w górę kamień / A föl-földobott kő	39
Rymy kuruca tułacza / Bujdosó kuruc rigmusa	40
Jazda wozem nocą / Kocsi-út az éjszakában	42

A MINDEN-TITKOK VERSEI (1910)

Cieężkie pieniądze Boga / Isten drága pénze	43
---	----

A MAGUNK SZERELME (1913)

Piękne słowa na odchodne / Elbocsátó, szép üzenet	45
Och, wspaniała Miłość / Óh, nagyszerű Szerelem	47
Ostatni kuruc / Az utolsó kuruc	49

KI LÁTOTT ENGEM? (1914)

Piszczalka starych zabobonów / Sípja régi babonának	51
Zamiast życia tylko godziny / Élet helyett órak	52

A HALOTTAK ÉLÉN (1918)

Przy ognisku / A tábor-tűz mellett	54
--	----

AZ UTOLSÓ HAJÓK (1923)

Pozdrawiamy zwycięzcę / Üdvözlet a győzőnek	55
---	----

MIHÁLY BABITS

JÓNÁS KÖNYVE (1941)

Księga Jonasza / Jónás könyve	59
Modlitwa Jonasza / Jónás imája	71

GYULA JUHÁSZ

ÚJ VERSEK, 1908–1914 (1914)

Z wina Dionizosa / Dionysos borából	75
Łóżko numer trzynaście / A 13-as ágy	76
Noc na wsi / Falusi éjszaka	77
Za plecami Pana Boga / Isten háta mögött	78
Mowa pogrzebowa / Halotti beszéd	79

KÉSŐ SZÜRET (1918)

Węgierskie lato 1918 / Magyar nyár 1918	80
---	----

EZ AZ ÉN VÉREM (1919)

Segedyn / Szeged	81
----------------------------	----

NEFELEJCS (1921)

Praca / A munka	82
Na mój krzyż nagrobny / Fejfámra	83

HÁRFA (1929)

Chrystus z Tapé / A tápai Krisztus	84
Wesele w Tapé / Tápai lagzi	85
Jestem poetą / Én költő vagyok	86

LÓRINC SZABÓ

TE MEG A VILÁG (1932)

Wszystko za nic / Semmiért egészen	89
--	----

TÜCSÖKZENE (1947)

Spokojny cud / A nyugodt csoda	91
Ogromne serce / Óriás szív	92
Krajobraz roślinie, rozpada się / Táj épül, omlik	93

Pożegnanie / Búcsú	94
...w punkcie obserwacyjnym... / ...kilátón...	95
Łąka umiera / A rét meghal	96
...na błękitnej, wielkiej łące... / ...a nagy, kék réten...	97
Ars poetica	98
Całe jezioro / Az egész tó	99
A cóż dopiero ona! / Hát még ő!	100
Zaćmienie księżycy / Holdfogyatkozás	101

A HUSZONHATODIK ÉV (1957)

To, co się stało / Ami közbejött	102
Dobra potęga / A jó hatalom	103
Wszędzie tam jesteś / Mindenütt ott vagy	104
Ostatnia samotność / Utolsó magány	105
Resztką życia / Maradék élet	106
Między skroniami / Két halántékom között	107
Jako cząstka mnie / Alkatrészemként	108
Był tylko zaczątkiem... / A kezdete volt csak...	109
Już tylko myślą / Most csak lélekben.	110
Dwudziesty szósty rok / A huszonhatodik év	111
Tak postanowiłem! / Így döntöttem!	112
Niech tak będzie! / Úgy legyen!	113
Spójrz w górę: Słońce! / Nézz föl: a Nap!	114
Rezultat / Az eredmény	115

ÖSSZES VERSEI (2003)

Pożegnanie / Búcsú	116
Słuchając muzyki Mozarta / Mozart hallgatása közben	117

GYULA ILLYÉS

KÉZFOGÁSOK (1956)

Mors bona, nihil aliud 121

FEKETE-FEHÉR (1968)

Czarno-białe / Fekete-fehér 124

Ciemność / Sötét 125

DŐLT VITORLA (1965)

Świat wiecznych dzieł / Örök művek világa 127

Wprowadzenie do koncertu Kodály / Bevezetés egy

Kodály hangversenyhez 129

A SEMMI KÖZELÍT (1983)

Z nami i już bez nas / Velünk s már nélkülünk 131

Skromnie / Szerényen 132

LÁSZLÓ BENJÁMIN

TÜZET AKARTAM (1945)

Pragnąłem ogień / Tüzet akartam 135

NEM LEHET ÚJRA ÉS ÚRA SZÜLETNI (1947)

Ars poetica 136

MEGTÖMÖTT SZATYRAIDDAL

SZÁLLTÁL VONATRA TEGNAP (1955)

Dwa dziesięciolecia / Két évtized 138

A MAGÁNY,

A DICSÉRET, A SZÉGYEN (1962)

Pod krwawiącymi sztandarami / Vértű zászlók alatt 140

ÉLŐ EB, VAGY DÖGLÖTT OROSZLÁN? (1962)
Ani cynik, ani kaznodzieja / Se cinikus, se prédikátor 144

JOBBRÓL-BALRÓL KÉT
ŐRMESER NYISZÁLTA (1966)
Degradacja generała / A tábornok lefokozása 146

VERESÉGEIM! ÉBER,
KÍMÉLETLEN NEVELŐIM (1966)
Moje klęski / Vereségeim 147

ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK (1982)
I kości me wyznają nie pytane / Kérdezetlen
vallanak a csontjaim is 148
Bądźcie czujni! / Legyetek éberek! 150

JÁNOS PILINSZKY

TRAPÉZ ÉS KORLÁT (1946)
Pod zimowym niebem / Téli ég alatt 153
Błaganie / Könyörgés 154
Możesz się nie obawiać / Ne félj 155

HARMADNAPON (1959)
Harbach, 1944 157
Czterowiersz / Négy soros 159

SZÁLKÁK (1972)
Pokój kata / A hóhér szobája 160
Ale z trudem / Mégis nehéz 161
W poszukiwaniu marnotrawnego syna / A tékozló fiú keresése . 162

KRÁTER (1976)
Kto i kogo? / Ki és kit? 163

LÁSZLÓ NAGY

VERSEK ÉS VERSFORDÍTÁSOK (2004)

Kowal / Kovács	167
Idą mrozy / Fagyok jönnek	168
Majówka w szronie / Deres majális	169
Herb miasta / A város címere	170
Ujawnia się mój rodowód / Kitűnik származásom	173
Nie daj mi stać na kościach / Ne hagyj a csontokon állnom	174
Rusalka wyjąca do krwi / Vérugrató tündér	176
Dreszcze przyszłości / A jövő vacogása	179
Hymn o każdej porze / Himnusz minden időben	180
Kiedy nie ma litości / Amikor nincs kegyelem	182
Czarny poeta / A fekete költő	183
Gdy ziemia grzmi / Ha döng a föld	184
Żelazne buty Hölderlina / Hölderlin vascipői	186
Oto cud / Láthatok csodát	187
Cień samolotu / A repülő árnyéka	188
Z Północy / Észak Felől	189
Do Marii, przyszłej pani błogosławionej / Mária jövendő Boldogasszonyak	190
Kielich poety / A költő pohara	191
Nie ma wyspy Południa / Délsziget nincs	192
W wielkim atlantyckim mroku / A nagy atlanti homályban	193
Anteusz	195
Sprawozdanie z jednej chwili / Számadás egy pillanatról	197

OTTÓ ORBÁN

SZÉP NYÁRI NAP,

A PÁRKÁK SZÓTLANUL FIGYELNEK (1984)

Poeta opisuje swoje rzemiosło / A költő körülírja mesterségét	201
---	-----

A FÉNYES CÁFOLAT (1987)

Kancelista patrzy przez okno / A kancellista ablakából nézve	203
Choroba, prochy: życie pod pięćdziesiątkę / Betegség, gyógyszerek: élet ötven felé	204

KOCSMÁBAN MÉLÁZ A VÉN KALÓZ (1995)

Fragment / Töredék	205
Uzupełnienie hasła estetyka w leksykonie filozoficznym, czyli słuchaj Mieciu, napisałem coś takiego, że papier się od tego zapala / Kiegészítés a Filozófiai Lexikon Esztétika címszavához Te, figyelj Mitya, olyat írtam, hogy kigyullad tőle a papír	207

LAKIK A HÁZUNKBAN EGY KÖLTŐ (1999)

Lekcja tańca dla początkujących śmiertelników / Táncóra kezdő halandóknak	208
--	-----

LÁSZLÓ CSIKI

LÉPÉSEK, KOPOGÁSOK (1996)

Jest rano, wujku Be / Reggel van, Béla bá	211
Zima / Télidő	212
Szisz znów mnie jutro skusi / Szisz holnap majd újra megkísért	213
Pożegnanie przyjaciela z Váradem / Barátja búcsúja Váradtól	214
Interwały / Hangközök	215
Okoliczny krajobraz / A táj képe	216
Mrok ciała / A test homálya	217
Wprowadzenie do lasu / Bevezetés az erdőbe	218
Ogród Belów / Béláék kertje	220

ISTVÁN KOVÁCS

HAVON FORGÓ ÉG (1973)

W wieży Montaigne'a / Montaigne toronyszobájában	225
Zmartwychwstanie / Feltámadás	226
Világos, 1849	227
Z łóżka chorego / Betegágyból	229
Bezsenność / Álmatlanság	230

ÖRDÖGLAKAT (1982)

Akrobaci Kierkegaard / Kierkegaard artistái	231
Lata kultu / Kultuszévek	233
Norwid	234

VÉSET (1985)

Zdjęcia i widokówki z piwnicy / A pince képei és képeslapjai	235
Lato / Nyár	237
Oddzielenie przestrzeni / Térrelválasztás	239
Metoda walki / Harcmódor	240
Wyznanie / Vallomás	241
Czarna księga Katynia / Katyń fekete könyve	243
Paryż, tysiąc dziewięćset siedemdziesiąt jeden / Párizs, ezerkilencszázhetveny	245
Jezioro w jaskrawości / Tó – verőfényben	246
Zielony sztych na niebieskim tle / Zöld metszet kék háttérben	247
Znak ryby / A hal jelképe	248
Pobudka / Ébredés	249
Podsumowanie / Összegzés	250

A TÉR TÖREDÉKEI (1995)

Wiersz równoległy / Párhuzamos vers	251
---	-----

ZSÓFIA BALLA

A DOLGOK EMLÉKEZETE (1968)

Słabość / Gyengeség	255
Wieczór / Este	256

APOKRIF ÉNEK (1971)

Jak żyję / Ahogyan élek	257
-----------------------------------	-----

KOLOZSVÁRI TÁNCOK (1983)

Przed księżycem chmury, nietoperze / A hold előtt felhők, denevérek	258
W materii nocy / Az éj anyagában	259

A PÁNCÉL NYOMAI (1991)

Uzonka	260
Czarny Adwent / Fekete Ádvent	261
Wiersz wąż / Kígyóvers	263
Prorok / Proféta	264
Przyjaciółko! / Barátném!	265
Salve	266

ELEVEN TÉR (1991)

Lot nurkowy / Bukórepülés	267
-------------------------------------	-----

EGY POHÁR FŰ (1993)

[Z cyklu „Przywołanie” /
From „Megszólitás”]

Jak gdyby / Mintha	269
Ciebie i siebie / Téged és téged	270
Hommage à Pouschkin	271
Promieniowanie / Sugárzás	272
Przywołanie / Megszólitás	273

PÉTER KÁNTOR

GRÁDICSOK (1985)

Balkańska turkawka / Balkáni gerle	277
I wszystko powoli zmieniało swoją postać / És lassan minden alak alakult	278
Babcia / A nagymama	280

NAPLÓ 1987–1989 (1991)

Koniec lata / Vége a nyárnak	282
Jak ci to wytłumaczyć? / Hogy magyarul meg neked?	283
Remanent / Leltár	284

HOGY NŐ AZ ÉG (1988)

Czego potrzeba do szczęścia / Mi kell a boldogsághoz	285
Jeden z mych prapradziadków / Egyik dédnagyapám	286
Drugi z mych prapradziadków / Másik dédnagyapám	287
Czytając starych beatników / Az öreg beat-költők	288
Byli raz sobie / Hol volt, hol nem volt	289
Ayala	290

FÖNT LOMB, LENT AVAR (1993)

New York City Lines	291
-------------------------------	-----

BÚCSÚ ÉS MEGÉRKEZÉS (1997)

Nie było po co się spieszyć / Nem volt miért sietni	295
Kto mówi? / Ki beszél?	296
A.J.: Żółte trawy / J.A.: Sárga füvek	298

Noty o autorach	301
Od kuchni	319
Acknowledgments	329
Alfabetyczny spis incipitów i tytułów	335

ANTOLOGIE POETYCKIE 6

REDAKCJA I OPRACOWANIE GRAFICZNE SERII
Artur Burszta

NA OKŁADCE
Pál Szinyei-Merse „Balon” 1882

Copyright © for the poems and translations is retained
by individual authors and the translator 2010
Copyright © for the Polish edition
by Bohdan Zadura and Biuro Literackie 2010

ZREALIZOWANO ZE ŚRODKÓW
Miasta Wrocław
i Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu

Podziękowania za wsparcie finansowe zechcą przyjąć
Ambasada Republiki Węgierskiej w Warszawie
oraz Honorowy Konsul Generalny Republiki Węgierskiej w Łodzi
Pan Tadeusz Kaczor

DRUK
Drukarnia Wydawnictw Naukowych Sp. z o.o.
ul. Wydawnicza 1/3, 92-333 Łódź

WYDAWCA
Biuro Literackie
ul. Tęczowa 50a/9, 53-602 Wrocław
tel. 0 71 346 08 23, 0 71 783 90 01
poczta@biuroliterackie.pl
www.biuroliterackie.pl

ISBN OPRAWA TWARDA 978-83-62006-13-7
ISBN OPRAWA MIĘKKA 978-83-62006-17-5

Książka dostępna w księgarni

ENDRE ADY
MIHÁLY BABITS
ZSÓFIA BALLA
LÁSZLÓ BENJÁMIN
LÁSZLÓ CSIKI
GYULA ILLYÉS
GYULA JUHÁSZ
PÉTER KÁNTOR
ISTVÁN KOVÁCS
LÁSZLÓ NAGY
OTTÓ ORBÁN
JÁNOS PILINSZKY
LŐRINC SZABÓ

cena 59 zł